

Veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

I OTSUS

JUMINDA POOLSAARE SELTS MITTETULUNDUSÜHING (registrikood 80288363, aadress Tapurla küla, Kuusalu vald, Harju maakond, Arturi) 15.09.2025 esitatud veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu taotlusest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 18, § 9 lõike 1, § 11 lõiked 2², 2³, 4, 8 ja 8¹, § 11 lõike 1¹, veeseaduse § 196 lõike 4, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõike 1 ja § 15 punkti 8 **otsustab Keskkonnaamet:**

- 1.1. **Jätta algatamata keskkonnamõju hindamine JUMINDA POOLSAARE SELTS MITTETULUNDUSÜHING veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu taotluse osas. Taotluse kohaselt teostatakse süvendustöid merealal (piirneb kinnistuga Loksa metskond 9, Tapurla küla, Kuusalu vald, Harju maakond, kü 42301:001:0310) mahus 64.75 m³.**
- 1.2. **Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.**
- 1.3. **Töökorralduslikud nõuded ja tingimused seatakse registreeringuga.**

Keskkonnaamet teavitab keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) algatamata jätmise otsusest 14 päeva jooksul väljaandes Ametlikud Teadaanded ning eraldi kirja teel puudutatud isikuid (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (edaspidi *KeHJS*) § 12 lõige 1).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

JUMINDA POOLSAARE SELTS MITTETULUNDUSÜHING (registrikood 80288363, aadress Tapurla küla, Kuusalu vald, Harju maakond, Arturi) on 15.09.2025 esitanud vee keskkonnariskiga tegevuse registreeringu (edaspidi ka *registreering*) taotluse (edaspidi *taotlus*). Taotlus on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 15.09.2025 taotlusena nr T-RVV/1030025-3, menetluse nr M-133304 all. Taotlus sisaldas KeHJSi § 6¹ lõikes 1 nimetatud teavet.

Registreeringut taotletakse veeseadus (edaspidi *VeeS*) § 196 lõige 2 punkt 3 alusel. Taotluse kohaselt teostatakse süvendustöid merealal (piirneb kinnistuga Loksa metskond 9, Tapurla küla, Kuusalu vald, Harju maakond, kü 42301:001:0310) mahus 64.75 m³. Tegevus toimub kaitstaval alal: NATURA2000 alad Lahemaa loodusala (RAH0000601) ja Lahemaa linnuala (RAH0000089), Looduskaitseala Lahemaa rahvuspark (KLO1000511).

Kavandatud tegevus ei ole seotud ühegi Natura 2000 ala kaitse-eesmärgiga.

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle, kuna tegevus ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis

võib üksi või koostoimes muu tegevusega eeldatavalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala või kaitstavat loodusobjekti (KeHJSi § 3 lõige 1 punkt 2, § 6 lõige 2¹ p 18, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, VeeS § 196 lõige 4 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustades lähtutakse KMH eelhindangust. Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJSi § 6 lõige 2¹, § 11 lõige 4).

3. EELHINNANG

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Taotluse kohaselt teostatakse süvendustöid merealal (piirneb kinnistuga Loksa metskond 9, Tapurla küla, Kuusalu vald, Harju maakond, kü 42301:001:0310) mahus 64.75 m³ (vt joonis 1), et oleks võimalik kasutada ujuvkai parempoolset külge. Taotluses märgitud süvendusalalt eemaldatakse ca 0,5 m paksuse kihina pinnas.

Joonis 1. Süvendusala on märgitud rohelisega.

Tööd kavandatakse ekskavaatoriga. Ekskavaator liigub lühimat teed pidi ja mööda süvendatavat ala kõige kaugemasse punkti hakates sealt süvendades sirgjooneliselt kalda poole liikuma (vt joonis 2). Taotluse kohaselt tehakse tööd esimesel võimalusel oktoobris. Pinnas paigutatakse rannale tahenema (vt joonis 3) ja viiakse ära. Tahenemisala piiratakse kivide ja/või palkidega.

Joonis 2. Kopa liikumise tee on märgitud punasega.

Joonis 3. Punase ringiga on märgitud süvenduspinnase vaheladustuse ala.

Kavandatud tegevus ei ole seotud ühegi Natura 2000 ala kaitse-eesmärgiga.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Projektalal ei ole kehtivaid detailplaneeringuid. Kehtiva Loksa valla üldplaneeringu joonise kohaselt on antud alal väikesadam.

Käesolevalt planeeritakse väiksemahulisi süvendustöid ujukai juures. Taotluses nimetatud tegevusteks ei ole vajalik planeeringu kehtestamine. Taotluses nimetatud tegevuses ei ole vastuolus kehtivate planeeringute ega õigusaktidega.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse raames ei kasutata ressursina maad, mulda, pinnast, maavara, vett ega loomastikku ja taimestikku.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Vee erikasutustöödega kaasnevad energiakulud on seotud eelkõige süvendusega ja süvenduspinnase teisaldamisega. Energiakulud viiakse miinimumini kasutades töödeks

sobivaimat ning töökorras tehnikat.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Heited vette

Süvendusala on varasemalt puutumata merepõhi. Süvendatavaks pinnaseks on savi. Täpsemad pinnase analüüsid ei ole vajalikud HELCOM Süvendamise ja kaadamise juhendi¹ p 6.10 b ja c kohaselt: varasemalt puutumata pinnas, märkimisväärsede saasteallikate puudumine ja süvendatud kogused alla 10 000 tonni aastas. Süvendatavad setted ei sisalda eelduste kohaselt saasteaineid, seega töödega ei kaasne olulisel määral saasteainete heiteid vette.

Süvendamisel tekib mõningane heljum ja vette satub mõningal määral toitaineid. Olemasoleva teabe kohaselt satub süvendamisel vette hinnanguliselt 4-10 % süvendatava pinnase kogumahust. Heljumipilve levik sõltub paljudest teguritest, millest tähtsamad on hoovuse liikumiskiirus, tuule kiirus ja vette sattuvate pinnaseosakeste füüsilised omadused – kiiremini settuvad raskemad osakesed, settimine on kiirem tuulevaikse ilmaga². Pärast tööde lõppu langeb heljumi sisaldus vees kiiresti³. HELCOM on välja on pakkunud, et heljumi leviku mõju piirkonnaks on 500 m fikseeritud raadius ümber süvendamise punkti⁴. On täheldatud, et kõrgemad heljumi kontsentratsioonid esinevad valdavalt suuremate tuulesündmuste korral, heljumi kontsentratsioon tõuseb märgatavalt, kui tuule kiirus on 10 m/s või rohkem⁵.

Heljumi settimiskiirus vaiksede ilmadega oleneb peaaesjalikult süvendatavate setete lõimimisest. Taotluse kohaselt on süvendatavaks pinnaseks savi. Peene fraktsiooniga osakesed (savi) viibivad hõljumina veesambas kauem. Seega kaasneb töödega heljumi teke, kuid heljumi levik on pigem lokaalne.

Müra ja heited õhku

Taotluse kohaselt on võimalik kasutada töödeks pika noodaga koppa/ekskavaatorit. Kopp-ekskavaatori tööprotsessi müratase on ca 109 dB⁶. Lähim eramu paikneb ca 133 m tööde alast. Majadeni kanduv müra on ca 50 dB⁷. Keskkonnaministri määruse nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ Lisa 1 p 3 kohaselt on ehitustegevusega seotud müra ekvivalentsed piirtasemed normeeritud vaid öhtusel ja öisel ajal (ajavahemikul 21.00-7.00). Töödega kaasnev müra võib ületada piirkonna tavapärasest mürafooni, kuid tööde teostamisele kulub ca 2-3 päeva, seega pole ajutine mürähäiring tõenäoliselt oluline.

¹ HELCOM Süvendamise ja kaadamise juhend. Kättesaadav: <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2024/03/HELCOM-Guidelines-for-Management-of-Dredged-Material-at-Sea.pdf>.

² Corson OÜ, 2012. Vanasadama uue, e (ida) kruisikarajamise keskkonnamõju hindamise aruanne. Kättesaadav: <https://www.ts.ee/wp-content/uploads/2020/01/Vanasadama-uue-kruisikarajamise-KHM-aruanne.pdf>.

³ Arvo Järvet, 2008. Emajõe-Peipsi-Velikaja veetee ettevalmistavad tööd. KMH aruanne.

⁴ Helsinki Commission, 2018. Estimating physical disturbance on seabed. Kättesaadav: <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2019/08/BSEP164.pdf>.

⁵ Paldiski Lõunasadama süvendustööde aegse heljumi seire aruanne 2020 (<https://www.ts.ee/wp-content/uploads/2020/05/Paldiski-L%C3%B5unasadama-s%C3%BCvendust%C3%B6%C3%B6de-heljumi-seire-aruanne-2020.pdf>).

⁶ Tapio Lahti, 2010. Keskkonnamüra hindamine ja müra leviku tõkestamine.

⁷ [https://noisetools.net/barriercalculator?source=\[1.5,500,109\]&receiver=\[1.5,133\]&barrier=\[1,2.8,66.5\]](https://noisetools.net/barriercalculator?source=[1.5,500,109]&receiver=[1.5,133]&barrier=[1,2.8,66.5])

Kopp-ekskavaatori mootorite/jõuallikate töötamisel eralduvad välisõhku lämmastikoksiidid, SO₂, CO, CO₂, summaarsed lenduvad orgaanilised ühendid, osakesed, peenosakesed, Pb, Cd, Hg, As, Cr, Cu, Ni, Zn, dioksiinid ja furaanid, besno(a)püreen, benso(b)-fluoranteen, benso(k)-fluranteen ja indeeno-(1,2,3-cd)püreen. Arvestades tegevuse iseloomu ja kestvust, siis õhukvaliteedi piir- või sihtväärtusi ei ületata. Süvendamise käigus toimuv vee erikasutus ei põhjusta pöördumatuid muutusi õhukvaliteedi osas antud piirkonnas.

Valgus, soojus ja kiirgus

Valguse, soojuse ja kiirguse reostust vee erikasutusega ümbruskonnale ei kaasne. Lõhnareostus on lühiajaline ning vee erikasutusaegne ja valdavalt seotud masinate diiselmootoritega. Kõik võimalikud mõjud on ajutise ja lühiajalise iseloomuga.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole nimetatud piirkonnas ja selle läheduses toimunud olulisi reostusi. Tulenevalt eeltoodust võib järeldada, et eemaldatavad setted pole saastunud. Seega ei näe Keskkonnaamet ette settest vabaneda võivate reoainetega seotud probleeme, seega on pinnas looduslik ja sobiv maismaale paigutamiseks.

Taotluse kohaselt pinnas teisaldatakse.

Ehitusprahi veekogusse sattumisel tuleb see koheselt eemaldada. Tekkivad jäätmed tuleb käidelda vastavalt jäätmeseaduse nõuetele.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Vee erikasutustööde käigus on teoreetilisteks võimalusteks kasutatava tehnikaga toimuv avarii. Eeldus heast koostööst ja latusast info liikumisest töödel osalevate inimeste vahel ning töökorras tehnika kasutamisest aitab vähendada kõikvõimalikke avariisid ja nendest tulenevat kahjulikku mõju. **Töökorras tehnika kasutamisel ei ole tõenäoline õlireostuse tekkimine ja seeläbi ümbritseva keskkonna kahjustamine.**

3.1.8. Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht teaduslike andmete alusel

Tegevusega ei kaasne eeldatavalt suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Tööde alal paikneb JUMINDA POOLSAARE SELTS MITTETULUNDUSÜHING-u poolt paigaldatud ujukai, kuivhüdrandi toru ja slipp. Uusi rajatisi ei planeerita, süvendatakse merepõhja, et hõlbustada rajatiste kasutamist.

Olemasolevatele rajatistele on antud vastavad ehitusload (paadisild, ehitusregistri kood 221452847; slipp, ehitusregistri kood 221452845; kuivhüdrant, ehitusregistri kood 221452841) ja hoonestusluba kuivhüdrandi torule (Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet 19.08.2024 otsus nr 1-7/24-289). Varasemalt on teostatud ka vee erikasutustöid registreeringu RE.VT/521453 alusel (antud Keskkonnaameti 28.03.2024 otsusega [DM-127378-6](#)).

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõimes

Tööde veeala paikneb Hara lahes. Hara laht on laht Põhja-Eestis Juminda ja Pärисpea poolsaare vahel asuv sügav laht. Lahe rannikuäärsed piirkonnad kuuluvad Lahemaa Rahvusparki koosseisu. Lahe pikkus ja suurim laius on 11 km, sügavus lahe suus 80 m. Lahe edelarannikul on Hara saar (0,11 km², kõrgus 13 m), lahte suubub Valgejõgi, kagurannikul Valgejõe suudmes on Loksa linn. Lahe ääres on Loksa sadam ja veel mitu väikesadamat. Lahe soolsus varieerub 3-5 psu. Domineerivaks põhjatüübiks on liiv või liiv koos kividega.

Hara lahe avaosa (VEE3123010) kuulub Hara ja Kolga lahe rannikuveekogumi (EE_3) koosseisu. Keskkonnaministri 07.10.2022 käskkirjaga nr 1-2/22/357 kinnitatud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava (edaspidi *VMK*) veekogumite koondseisundiinfo 2022 kohaselt on Hara ja Kolga rannikuveekogumi ökoloogiline seisund hinnatud kesiseks. Rannikuveekogumi keemiline seisund on hinnatud halvaks. Rannikuveekogumi koondseisund on hinnatud halvaks. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2021-2027 kohaselt on 2027. aastaks seatud veekogumi seisundi eesmärgiks hea⁸.

2020. aastal teostati Hara ja Kolga lahe rannikuveekogumi ülevaateseire⁹. Ülevaateseire veekogumi Hara-Kolga lahe bioloogilised parameetrid plankton ja põhjataimestik ning kõik füüsikaliskeemilised näitajad klassifitseerusid klassi „kesine“, vaid põhjaloomastiku indeks viitas klassile „hea“.

Hara-Kolga veekogumis 2008., 2014. ja 2020. aastal kogutud materjali põhjal levib uurimispiirkonnas pigem vaese liigilise koosseisuga põhjaloomastik. Üldnimetatud aastatel ei toimunud veekogumi kõige sügavamas jaamas (50 m) HR50 põhjaloomastiku liigilises ja kvantitatiivses koosseisus märkimisväärsed muutusi. Piirkonnas levis 4–6 liiki, põhjaloomastiku üldarvukus oli suur tänu dominantliigi virgiinia korgitsussi (*Marenzelleria neglecta*) arvukale esinemisele, loomastiku üldbiomass oli suur. Suurema osa üldbiomassist andis balti lamekarp (*L. balthica*). Põhjaloomastiku üldbiomassi järkjärguline tõus on kindlasti seotud piirkonna vee troofsuse kasvuga. Troofsuse suurenemisele piirkonnas aitas kaasa jaama 18a naabruses asunud sumpkalakasvatus. Vee troofsuse mõõdukas tõus mõjutab positiivselt biomassi dominantliigi balti lamekarbi (*L. balthica*) arengut.

Hara-Kolga veekogumis oli merevee keskmine suvine läbipaistvus (3,6 m) väiksem kui varasematel seireaastatel (4,5–4,9 m). Sette orgaanika sisaldust mõõdetakse alates 2017. aastast. Kogutud andmed näitavad, et orgaanika sisaldus settes on piirkonniti kõikidel uurimisaastatel stabiilselt sarnasel tasemel ning orgaanika sisaldus ei ole suur (orgaanilise aine hulk setetes 3,5%), kuna hoovused ja lainetus kõdu (orgaanika) setetest välja.

⁸ Veemajanduskavade info on kättesaadav <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027>.

⁹ Ülevaateseire andmed kättesaadavad <https://kese.envir.ee/kese/listProgramAndPublicReport.action>.

2020 aastal seirati Hara ja Kolga rannikuveekogumis ka ohtlike ainete sisaldust¹⁰. Halba keemilist seisundit põhjustavad elavhõbe, bromodifenüüleetrid elustikus ja tributüültina settes (Hg kaugkanne, sadenemine atmosfäärist). Hara ja Kolga lahe rannikuveekogumi ökoloogilise seisundi kvaliteedielement SPETS oli 2020 aasta seire tulemuste alusel heas seisundi klassis. Hara ja Kolga rannikuveekogum on olulise saasteainete survega. Olulisimaks survet põhjustavaks saasteainete grupiks on PAH. Benzo(a)antratseen ületab ökotoksikoloogilise mõju piiri settes. Lisaks on kogumis veel 5 PAHi üle määramispiiri.

Soome lahes on tööduskaladest esindatud räim, lest, ahven, merisiig, meritint, ümarmudil. Lahemaa vetes on ka mereskudeva siia koelmuid, ent selle vormi arvukus on praeguseks jäänud ilmselt väga madalaks. Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi aruande¹¹ kohaselt, vaid ligikaudu 5% siigadest, mis nad Käsme seirepunktis püüdsid, oli ilmselt kohalikku päritolu. Arvatavasti on siia koelmualad Kolga lahes või kui Hara lahes mõned siia koelmud asuvad, siis need ei ole tööde piirkonnas. Hara lahte suubub Valgejõgi, kuhu suubuvad merest kudema lõhe, forell ja jõesilm. Tänu paisude eemaldamisele on tekkinud jões kudealasid juurde. Viimaste seirete järgi on lõhe ning forelli noorjarkude arvukus tõusnud. Seega jõuab merest rohkem kala jõkke kudema. Lõhelised koonduvad meres jõe suudme lähedale juba augustis ning põhiline kudeaeg on septembrist novembrini. Valge jõe suue on tööde piirkonnast aga ca 8 km kaugusel.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Lahemaa rahvuspark¹²

Projektala jääb Lahemaa rahvusparki¹³ Lahemaa ja Mere piiranguvööndisse, kus kehtib looduskaitse seadus (edaspidi *LKS*) ja Lahemaa rahvusparki kaitse-eeskirjaga¹⁴ (edaspidi *kaitse-eeskiri*) sätestatud kaitsekord. Lahemaa piiranguvööndi osa on ühtlasi Läänemere ranna ehituskeeluvöönd.

Lahemaa rahvusparki kaitse-eesmärk on kaitsta¹⁵:

1) Põhja-Eestile iseloomulikke loodust ja kultuuripärandit, sealhulgas maastikuilmet, pinnavorme, kaitsealuseid liike ja nende elupaiku, loodus- ja pärandkultuurimaastikke, maastiku üksikelemente, põllumajanduslikku maakasutust ja traditsioonilist rannakalandust, tasakaalustatud keskkonnakasutust, piirkonnale iseloomulikke asustusstruktuuri, taluarhitektuuri ning rahvakultuuri, tagades nende säilimise, taastamise, uurimise ja tutvustamise;

2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 2006, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas (edaspidi loodusdirektiivi elupaigatüüp). Need on veealused liivamadalad (1110), liivased ja

¹⁰ Ohtlike ainete seire rannikumeres kättesaadav <https://kese.envir.ee/kese/listProgramAndPublicReport.action>.

¹¹ Eesti kalandussektori riikliku töökava täitmine 2022.-2024. aastal.

¹² EELIS kood KLO1000511

¹³ EELIS kood KLO1000511

¹⁴ Vabariigi Valitsuse 19.02.2015 määrus nr 18 „Lahemaa rahvusparki kaitse-eeskiri“.

¹⁵ Kaitse-eeskirja § 1 lg 1

mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (1150*), laiad madalad lahed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (1630*), püsitaimestuga liivarannad (1640), eelluited (2110), valged luited (liikuvad rannikuluited – 2120), hallid luited (kinnistunud rannikuluited – 2130*), rusked luited kukemarjaga (2140*), metsastunud luited (2180), luidetevahelised niisked nõod (2190), kuivad liivanõmmes kanarbiku ja kukemarjaga (2320), looduslikult rohketoitelised järved (3150), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmes (4030), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*), lood (alvarid – 6280*), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohostud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (6530*), rabad (7110*), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), allikad ja allikasood (7160), liigirikkad madalsood (7230), lubjakivipaljandid (8210), liivakivipaljandid (8220), koopad (8310), vanad loodusemetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad – 9060), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*), rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad – 9180*), siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) ning lammi-lodumetsad (91E0*);

3) liike, mida Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas. Need on kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), väike-konnakotkas (*Aquila pomarina*), must-toonekurg (*Ciconia nigra*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), kalakotkas (*Pandion haliaetus*), kassikakk (*Bubo bubo*), tutkas (*Philomachus pugnax*), karvasjalg-kakk (*Aegolius funereus*), jäälinde (*Alcedo atthis*), nõmmekiur (*Anthus campestris*), hüüp (*Botaurus stellaris*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), põldtsiitsitaja (*Emberiza hortulana*), laanerähn e kolmvarvas-rähn (*Picoides tridactylus*), sarvikpütt (*Podiceps auritus*), metsis e mõtus (*Tetrao urogallus*), teder (*Tetrao tetrix*), musträhn (*Dryocopus martius*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), herilaseviu (*Pernis apivorus*), sookurg (*Grus grus*), laanepüü (*Bonasa bonasia*), öösorr (*Caprimulgus europaeus*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), randtiir (*Sterna paradisaea*), vööt-põõsalinde (*Sylvia nisoria*), händkakk (*Strix uralensis*), rukkirääk (*Crex crex*) ja valge-toonekurg (*Ciconia ciconia*);

4) liike, mida Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ nimetab II ja III lisas. Need on soopart e pahlsaba-part (*Anas acuta*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), sõtkas (*Bucephala clangula*), õõnetuvi (*Columba oenas*), külmnokk-luik (*Cygnus olor*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), hahk (*Somateria mollissima*), punajalg-tilder (*Tringa oenanthe*), kiivitaja (*Vanellus vanellus*) ja vaenukägu e toonetutt (*Upupa epops*);

5) liike, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ nimetab II lisas. Need on harilik ebapärlikarp (*Margaritifera margaritifera*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), suur-rabakiil (*Leucorhina pectoralis*), vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), saarmas (*Lutra lutra*), suur-mosaiikliblikas (*Euphydryas maturna*), suur-kuldtiib (*Lycaena dispar*), rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*) ja lõhe (*Salmo salar*);

6) kaitsealuseid liike, milleks on limatünnik (*Sarcosoma globosum*), haruline võtmehein (*Botrychium matricariifolium*), kõdu-koralljuur (*Corallorhiza trifida*), mõru vesipipar (*Elatine hydropiper*), väike käopõll (*Listera cordata*), siberi piimikas (*Mulgedium sibiricum*), mesimurakas e soomurakas (*Rubus arcticus*), põhjatarn e norra tarn (*Carex mackenziei*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), kanakull (*Accipiter gentilis*), männi-käbilind (*Loxia pytyopsittacus*), niidurüdi e niidurisla (*Calidris alpina schinzii*), rästas-roolind (*Acrocephalus arundinaceus*) ja väike-kirjurähn (*Dendrocopos minor*), ning väänkaela (*Jynx torquilla*) ja tuttpütti (*Podiceps cristatus*).

Lahemaa piiranguvööndi kaitse-eesmärk on pärandkultuurmaastiku, sealhulgas pärandmaastiku, asustusstruktuuri, taluarhitektuuri, miljööväärtuste, ajaloolis-kultuurilise väärtusega hoonete ning loodusdirektiivi elupaigatüüpide, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse¹⁶.

Mere piiranguvööndi kaitse-eesmärk on mere ökosüsteemi, loodusdirektiivi elupaigatüüpide, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade ning lindude pesitsemis- ja koondumispaikade kaitse¹⁷.

Piiranguvöönd on kaitseala maa- või veeala, kus majandustegevus on lubatud, arvestades LKS sätestatud kitsendusi¹⁸. **Kaitseala valitseja nõusolekul on piiranguvööndis lubatud rannajoone muutmine sadamate ja lautrikohtade ning ranna kindlustusrajatiste ehitamisel¹⁹.**

Lahemaa piiranguvööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud ehitiste püstitamine²⁰. Mere piiranguvööndis on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul sadamarajatise, lautri, paadisilla ja veeliiklusrajatise püstitamine²¹. Piiranguvööndis on keelatud ehitiste püstitamine ranna või kalda ehituskeeluvööndis, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul kaitse-eeskirja lõigetes 4 ja 5 sätestatud juhtudel²². **Ranna ehituskeeluvööndi ehituskeeld ei laiene kehtestatud detailplaneeringuga või kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud sadamaehitisele ja veeliiklusrajatisele²³.** Ranna ehituskeeluvööndi ehituskeeld ei laiene kehtestatud detailplaneeringuga või kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud ranna kindlustusrajatisele²⁴. Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit²⁵.

Kooskõlas LKS § 38 lõikega 7 kehtib Lahemaa rahvusparkis rannal ja kaldal kaitse-eeskirjaga kehtestatud ehituskeeluvööndi ulatus. Ehituskeeluvööndi ulatuse määramisel on arvestatud Lahemaa rahvusparki ja ranna või kalda kaitse-eesmärke ning seetõttu seda planeeringu alusel vähendada ei ole võimalik. Läänemere ranna ehituskeeluvööndi ulatus mandril on esitatud kaitse-eeskirja lisas 2 oleval kaardil. Piiranguvööndis on keelatud ehitiste püstitamine ranna

¹⁶ Kaitse-eeskirja § 18 lg 2

¹⁷ Kaitse-eeskirja § 18 lg 4.

¹⁸ LKS § 31 lg 1.

¹⁹ Kaitse-eeskirja § 19 lg 2 p 3.

²⁰ Kaitse-eeskirja § 23 lg 2 p 2

²¹ Kaitse-eeskirja § 23 lg 2 p 5

²² Kaitse-eeskirja § 23 lg 1 p 2

²³ Kaitse-eeskirja § 23 lg 5 p 2

²⁴ Kaitse-eeskirja § 23 lg 5 p 3.

²⁵ Kaitse-eeskirja § 8 lg 1

ehituskeeluvööndis, ehituskeeluvööndi ehituskeeld ei laiene tehnovõrgurajatisele ning kehtestatud detailplaneeringuga või kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud sadamaehitisele ja veeliiklusrajatisele. **Hetkeseisuga ei ole projektalale määratud sadamala. Samuti ei ole küsitud keskkonnaameti nõusolekut rannajoone muutmiseks ega koostatud detailplaneeringut rannakindlustuse rajamiseks.**

Vee erikasutustööde alal meres ja selle vahetus läheduses ei ole Eesti looduse infosüsteemis (EELIS) registreeritud loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega kaitsealuste liikide leiukohti.

Projektalalast lääne suunda jääval rannaalal on EELIS-s inventeeritud loodusdirektiivi elupaigatüüp püsitaimestuga kivirannad (1220²⁶). Nimetatud elupaigatüüp on nii Lahemaa kaitseala kui ka loodusala kaitse-eesmärgiks. See elupaigatüüp hõlmab jämedast kruusast ja veeristikust rannavalle ning kiviseid moreenrandu, kuhu tormilained tavaliselt ei ulatu ning kus on kujunemas või kujunenud püsitaimestu. Kaitsekorralduskava kohaselt on elupaigatüübi mõjutegurid on seotud otsese inimõjuga: nafta- ja õlireostus, suuremahulised süvendustööd, kaevandamine väljaspool kaitseala, ehitamine, sõidukiga sõitmine.

Tapurla teelt on olemasolev mahasõit katastriüksusele. Süvendustöödeks kasutatav kopp liigub maismaal ja vees vastavalt joonisel 2 näidatud skeemi pidi. See tee on sama lai, kui kopa roomikud. Tee on sirgjooneline. Kopp liigub alguses mööda süvendatavat ala kõige kaugemasse punkti, kust hakkab süvendades tagasi kalda poole liikuma.

Planeeritud süvendustööd (sh sõidukite liikumine) ei ulatu elupaigatüübile (jääb elupaigatüübist ~ 90 m kaugusele) ning süvendamisel tekkivat pinnast ei kasutata projektalal, see tõstetakse kaldale tahtenema joonisel 3 näidatud alale, mis asub ekskavaatori vette mineku kohast u 10 m kaugusel. Taotluse kohaselt on see u 70 m² plats, mis on kivide ja/või palkidega ümbritsetud, lõpladestamiseks viiakse u 2 kuud tahtenud pinnas vastavat keskkonnaluba omava ettevõtte ladestamisalale.

Esitatud tööde kirjelduse, sh jooniste järgi, ei ulatu planeeritud tegevused loodusdirektiivi elupaigatüübile püsitaimestuga kivirannad.

Tegevuse eesmärk on süvendada Tapurla külla rajatud Juminda Poolsaare vabatahtliku merepääste päästekai parempoolne külg. EELIS-s ei ole projektalal registreeritud kaitsealuste liikide leiukohti ega loodusdirektiivi elupaigatüüpe. Veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu taotlusega planeeritud tegevused ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist ega kaitseala seisundit.

Linnustik

Loodusvaaltuste portaalis elurikkus.ee on Tapurla sadamaalal registreeritud erinevate linnuliikide (sõtkas, kümnokk-luik) peatumis- ja talvitumisalad. LKS § 55 lg 6¹ alusel on keelatud looduslikult esinevate lindude tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal.

Süvendustööde käigus vette sattunud heljum võib mõjutada veelindude toitumistingimusi otseselt ja kaudselt. Otsese mõjuna võib käsitleda vee hägustumist ja heljumi settimist

²⁶ Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid

merepõhja elustiku kooslustele. Suurenenud heljumi kontsentratsioon vees võib vähendada sukeldavate lindude nägemisraadiust ning seeläbi mõjuda ka saagipüüdmise efektiivsust. Teatud kriitilistel perioodidel, nagu talv ning pesitsusaeg, on toidu kiire ning efektiivne kättesaamine lindudele eluliselt tähtis. Kriitilise kontsentratsioonina, millest alates tekib negatiivne mõju, on ära toodud 15 mg/l²⁷.

Kavandatavad tööd on taotluse kohaselt ühekordsed ja lühiajalised. Süvendustöid on planeeritud teha oktoobris kahel päeval. **Kuna süvendustööd toimuvad väikesel alal ranna ääres ning setteid ei kaadata, ei ole tegevusega kaasnev lindude häirimine tõenäoliselt väga suur. Lindudel on võimalik lennata eemale.**

Natura alad

Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ lisa 1 alapunktide 24 ja 167 alusel on Lahemaa rahvuspark Natura 2000 võrgustiku ala – Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala. **Natura 2000 võrgustiku aladel tuleb tagada linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkidena loetletud liikide ja elupaikade kaitse ja säilimine ning liikide soodne seisund nii riiklikul kui rahvusvahelisel tasandil.**

Lahemaa linnuala²⁸ liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on kanakull (*Accipiter gentilis*), rästas-roolind (*Acrocephalus arundinaceus*), karvasjalg-kakk (*Aegolius funereus*), jäälind (*Alcedo atthis*), soopart e pahlsaba-part (*Anas acuta*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), nõmmekiur (*Anthus campestris*), kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), väike-konnakotkas (*Aquila pomarina*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), laanepüü (*Bonasa bonasia*), hüüp (*Botaurus stellaris*), kassikakk (*Bubo bubo*), sõtkas (*Bucephala clangula*), niidurisla e 11õta e niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), öösorr (*Caprimulgus europaeus*), mustviires (*Chlidonias niger*), valge-toonekurg (*Ciconia ciconia*), must-toonekurg (*Ciconia nigra*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), õõnetuvi (*Columba oenas*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), kümnokk-luik (*Cygnus olor*), väike-kirjurähn (*Dendrocopos minor*), musträhn (*Dryocopus martius*), põldsiitsitaja (*Emberiza hortulana*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), väänkael (*Jynx torquilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), männi-käbilind (*Loxia pytyopsittacus*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), kalakotkas (*Pandion haliaetus*), herilaseviu (*Pernis apivorus*), tutkas (*Philomachus pugnax*), laanerähn e kolmvarvas-rähn (*Picoides tridactylus*), roherähn e meltsas (*Picus viridis*), sarvikpütt (*Podiceps auritus*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), hahk (*Somateria mollissima*), randtiir (*Sterna paradisaea*), händkakk (*Strix uralensis*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix tetrix*), metsis (*Tetrao urogallus*), punajalg-tilder (*Tringa llotanus*), vaenukägu e toonetutt (*Upupa epops*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

Eesti looduse infosüsteemis ei ole kaitse-eesmärgiks olevate liikide elupaiku registreeritud.

²⁷ Gasum Oy, 2016. Soome ja Eesti vaheline maagaasitorustik BALTICCONNECTOR. Keskkonnamõju hindamise aruanne. Kättesaadav [BALTICCONNECTOR – KESKKONNAMÕJU HINDAMISE ARUANNE 29.2.2016 \(clering.ee\)](https://www.balticconnector.fi/keskkonnamoju-hindamise-aruanne)

²⁸ EELIS kood RAH0000089

Lahemaa loodusala²⁹ I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadalad (1110), liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (*1150), laiad madalad lahed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), püsitaimestuga liivarannad (1640), eelluited (2110), valged luited (liikuvad rannikuluited – 2120), hallid luited (kinnistunud rannikuluited - *2130), rusked luited kukemarjaga (*2140), metsastunud luited (2180), luidetevahelised niisked nõod (2190), kuivad liivanõmmes kanarbiku ja kukemarjaga (2320), looduslikult rohketoitelised järved (3150), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmes (4030), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid - *6280), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohestud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), allikad ja allikasood (7160), liigirikkad madalsood (7230), lubjakivipaljandid (8210), liivakivipaljandid (8220), koopad (8310), vanad loodusemetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad - *9180), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ning lammi-lodumetsad (*91E0); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on saarmas (*Lutra lutra*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*), suur-mosaiikliblikas (*Hypodryas maturna*), suur-kuldtiib (*Lycaena dispar*), suur-rabakiil (*Leucorrhinia pectoralis*), harilik ebapärlikarp (*Margaritifera margaritifera*), rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*) ja vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*).

EELIS-e andmetel ei jää projektalale loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Otsene mõju ümbruskonna inimestele on väike, kuna tegevus on ajutine ja lühiajaline. Piirkond on hajusalt asustatud. Tegevus aitab kaasa piirkonna merepäästevõimekuse arengule ja päästevalmidusele (kuivhüdrant).

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

3.3.1. Mõju suurus

Vee erikasutustöödest lähtuva mõju suurus oleneb:

- tööde mahust;
- läbiviimise ajast;
- läbiviimise logistilistest lahenditest;
- kasutatud tehnoloogiast ja tehnikast;
- meteoroloogilistest tingimustest.

²⁹ EELIS kood RAH0000601

Mõju merepõhjaelustikule

Süvendamisel hävib vahetult tööde piirkonna põhjaelustik. Lisaks, paisatakse veesambasse settematerjali osakesi, mis moodustavad heljumi. Kavandatakse süvendustöid sadama kõrval, otseselt mõjutatav ala on ca 126 m². Tegevuse ala on seega väike võrreldes kogu Hara lahe mastaapi.

Teisalt, ka väga suur põhja settinud heljumi kogus võib tugevalt vaesustada põhjaelustiku taime- ja loomakooslusi. Lisandunud heljumi mõju põhjakooslustele võib täheldada veel 1-3 aastat pärast teostatud töid. Seejärel taastub loomastiku liigiline koosseis, arvukus ja biomass normaalsele tasemele³⁰. **Takistamaks heljumi levikut laiale merealale (merepõhja elustiku elupaikadele, kui ka kalade kudemisalad ja lindude toitumisalad) peab tööde teostamisel arvestama, et tuulesuund oleks lääne-, põhjakaarest. Tuule kiirus ei või olla suurem kui 10 m/s. Võimalusel teha töid madala veega alal, vältides töid valingvihmadega.** Korraldades töid vastavalt nõuetele võib mõju merepõhjaelustikule pidada pigem lokaalseks ja pöörduvaks.

Mõju kalastikule

Kalade seisukohalt on ebasoovitavam ajavahemik süvenduseks kudeaeg ja sellele järgnev larvide arenguaeg. Kalastikku mõjutab heljum enim, kui heljumi kontsentratsioon veesambas ületab tavalist fooninäitu 5 mg/l võrra. Sellisel juhul võivad kalade larvidel ja noorjärkudel tekkida probleemid hingamisega³¹. Vältides töid kalade kudeajal ei kahjustata kudemisajal tööde piirkonda sattuvaid kalasid ega kalade noorjärke ega marja.

Arvatavasti on siia koelmualad Kolga lahes või kui Hara lahes mõned siia koelmud asuvad, siis need ei ole tööde piirkonnas. Tegevus ei mõjuta negatiivselt siia kudealasid. Valgejõgi on planeeritud alast piisavalt kaugel ning tegevus ei mõjuta negatiivselt kudema suunduvat lõhe, forelli ja jõesilma.

Mõju linnustikule

Süvendustööde käigus vette sattunud heljum võib mõjutada veelindude toitumistingimusi otseselt ja kaudselt. Otsese mõjuna võib käsitleda vee hägustumist ja heljumi settimist merepõhja elustiku kooslustele. Vee hägustumisega kaasnev nähtavuse vähenemine raskendab sukelduvatel lindudel (sh tiirudel) toidu leidmist ning vee hägustumisel peavad nad lendama oma pesitsusaladest väga kaugemale.

Suurenenud heljumi kontsentratsioon vees võib vähendada sukeldavate lindude nägemisraadiust ning seeläbi mõjuda ka saagipüüdmise efektiivsust. Teatud kriitilistel perioodidel, nagu talv ning pesitsusaeg, on toidu kiire ning efektiivne kättesaamine lindudele eluliselt tähtis. Kriitilise kontsentratsioonina, millest alates tekib negatiivne mõju, on ära toodud 15 mg/l³².

³⁰ TÜ Eesti Mereinstituut, 2020. Kunda sadama süvendusjärgne merekeskkonna seire 2020. aastal.

³¹ OÜ EstKONSULT, 2020. Kelnase sadama vee erikasutusloa KMH Töö nr E1401.

³² Gasum Oy, 2016. Soome ja Eesti vaheline maagaasitorustik BALTICCONNECTOR. Keskkonnamõju hindamise aruanne. Kättesaadav: https://elering.ee/sites/default/files/attachments/BALTICCONNECTOR_YVA_Estonia_29022016_0.pdf.

Lisaks võivad mõjud linnustikule toimuda müra häiringute kaudu. Katsed on näidanud, et näiteks tiirud on koloonias seda häiritumad, mida tugevam on kõlaritest mängitud müra – 65-85 dB müra juures muutusid linnud valvsaks, 90 -95 dB juures juba lahkusid pesalt³³. Eriti ohtlik on pesapoeegadele pidev müra³⁴. Enamuse linnuliikide jaoks jääb mõju avaldavate häiringute tsoon suurusjärku sadakond meetrit³⁵. Mõnedel juhtudel on soovitatud rakendada ka 500 m laiust puhverala³⁶.

Pidev töömüra (vt p 3.1.5) eristub väikesadama mürafoonist. Tööd toimuvad mere ääres, see on lageala, kus müra levib kaugemale (puuduvad summutavad elemendid). Siiski toimuvad tööd väga lühikese aja jooksul ja tööde ala piirneb vahetult olemasoleva sadamaga. Seega on piirkonna linnustik harjunud mõningase müraga. Kavandatavad tööd on taotluse kohaselt ühekordsed ja lühiajalised. **Kuna süvendustööd toimuvad väikesel alal ranna ääres ning setteid ei kaadata, ei ole tegevusega kaasnev lindude häirimine tõenäoliselt väga suur. Lindudel on võimalik lennata eemale.**

Mõju vee kvaliteedile (troofsus ja ohtlikud ained)

Teadaolevalt ei ole süvenduspinnas reostunud (vt p 3.1.5). Süvendamise käigus satub vette mõningal määral ka põhjasetetesse kogunenud toitaineid, mis võivad suurendada selle rannikumere piirkonna troofsustaset ja võivad soodustada isegi eutrofeerumist. Siiski, sellises mahus põhjasetete häirimisel tekkiv toitainete lahustumine veesambasse ei põhjusta täiendavat pelaagilist primaarproduktiooni määral, mis võiks mõjutada veekogumi seisundit³⁷. Põhjasetetesse kogunenud toitaineid vette paiskamaise mõju on enamasti lühiajaline ja eelnev olukord taastub. Üldisi veekaitse eesmarke silmas pidades (VeeS § 31 lg 1 p 6) ning hajuheite minimeerimiseks (VeeS § 119 p 6) tuleb lähtuda taotluses toodud töökorraldusest ning korraldada tööd järgnevalt:

- * **tööd teha madala veetasemega ajal võimalikult lühikese aja jooksul;**
- * **töid vältida tugeva tuulega;**
- * **tööd tuleb katkestada valingvihmadega;**
- * **ei ole lubatud süvenduspinnase kaadamine, süvenduspinnas tuleb teisaldada maismaale.**

Mõju ranna

Ranna kaitse eesmärk on rannal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine (LKS § 37 lõige 1 punkt 1 koosmõjus LKS § 34). Töödega vahetult piirneval rannaalal kaitstavad kooslused puuduvad. Arvestades, et tegevusala piirneb vahetult sadamaalaga, siis ala on mõjutatud juba teatud määral inimese poolt.

³³ Brown, A.L., 1990. Measuring the effect of aircraft noise on sea birds Environment International 16: 587-592.

³⁴ Hayward, L.S., Bowles, A. E., Ha J. C., Wasser, S. K., 2011. Impacts of acute and long-term vehicle exposure on physiology and reproductive success of the northern spotted owl. Ecosphere 2; Schroeder, J., Nakagawa, S., Cleasby, I. R., Burke, T., 2012. Passerine Birds Breeding under Chronic Noise Experience Reduced Fitness. PLoS ONE 7: e39200.

³⁵ Skepast&Puhkim OÜ, 2021. Aseri Sadam OÜ veeloa taotluse keskkonnamõju hindamine (kmh). Töö nr 2019-0067.

³⁶ Chatwin, T.A., 2010. Set-back distances to protect nesting and roosting seabirds off Vancouver island from boat disturbance. A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of master of science. University of Victoria.

³⁷ AS Maves, 2018. „110kV merekaabli paigaldamine Väikesesse väina“, töö nr 18031.

Oluline on teha tööd vastavalt taotluses toodule. Selguse mõttes fikseeritakse töökorraldus registreeringus:

- *tahenenud pinnas teiselaldada hiljemalt kahe kuu jooksul;**
- *vaheladestamine võib toimuda vaid ettemääratud asukohas (vt joonis 3);**
- *tehnikat võib liikuda selleks ettenähtud trajektooriga (vt joonis 2);**
- *vältida pinnase laialivalgumist ja erosiooni, selleks ümbritseda vaheladustusala kivide/palkidega;**
- *ei ole lubatud muuta rannajoont;**
- *tööde järgselt tuleb ala korrastada.**

Mõju veerežiimile ja rannaprotsessidele

Süvendatakse ka 126 m² ala, alalt eemaldatakse ka suuremad kivid. Puhastatav ala on kitsas ja suunaga merepoole, seega ei muuda kivide eemaldamine laine jõudmist randa laiemal alal. **Arvestama peab, et alale rajatiste (sh rannakindlustuse) rajamine antud tegevuste käigus ei ole lubatud.**

Avariioht

Masinate hooldustöid ja tankimist ei tohi teha ebatasasel pinnasel ja veekogule lähemal kui 10 meetrit. Kasutada tuleb ainult töökorras tehnikat, keelatud on kütte- ja määrdeainete sattumine vette ja pinnasesse. Avarii ja reostuse tekkimisel tuleb operatiivselt reostuse edasine levik tõkestada, reostus likvideerida ning teavitada sellest esimesel võimalusel Keskkonnaametit. Sel viisil viiakse miinimumini reostuse tekke võimalus.

3.3.2. Mõjuala ulatus, näiteks geograafiline ala ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus

Vee erikasutusega seotud tööd on sobivate ilmastikutingimuste korral teostatavad lühikese ajaperioodi jooksul (ca 1-3 päeva), tööd toimuvad kitsal alal (ca 126 m²) ja on väikse mahuga, mistõttu on vee erikasutuse mõju kokkuvõttes lokaalne ning lühiajaline. Arvestades tööde mahtu ning lokaalset mõju, lisaks ka taotluses toodud töökorraldust, puudub vajadus vee erikasutuse järgse seire teostamiseks.

Praegusel ajahetkel vastab piirkonna maakasutus hajaasustuse põhimõtetele, läbiviidavatel töödel puudub oluline mõju piirkonna elanikkonnale. Tööd võimaldab võimaldavad piirkonna päästevõimekuse tõstmist.

3.3.3. Mõju ilmnemise tõenäosus ja aeg

Olulisuse hinnang on kokkuleppeline, teaduses on laiemalt kasutuses 5% ja 10% piir, see tähendab, nähtus peab olema mõjutatud vähemalt 5 või 10% ulatuses ja seejuures nimetatud

erinevus peab lisanduma looduslikule varieeruvusele³⁸.

Olemasoleva objektiivse teabe põhjal ei teki vee erikasutustööde käigus olulist mõju veekeskkonnale, sh ranniku elupaikadele, merepõhja elupaikadele, elustikule, kalastikule ja linnustikule ning inimese heaolule. Kõik võimalikud muutused jäävad loodusliku muutlikkuse piiridesse ja on pöörduvad ning mõju rannikuveekogumile on lokaalne ja tegevuse tulemusena ei halvene seisund veepoliitika raamdirektiivi mõttes.

Töökorras tehnika kasutamisel ei ole tõenäoline õlireostuse tekkimine ja seeläbi ümbritseva keskkonna kahjustamine. Seega, kasutatav tehnika peab olema töökorras ja ei tohi põhjustada täiendavat pinnase- ega veereostust. Tööde käigus tuleb järgida head ehitustava ning jälgida töötavate mehhanismide tehnilist korrasolekut. Tehnika korrasolekut tuleb jälgida igapäevaselt.

Tööd viiakse ellu esimesel võimalusel, kõik võimalikud häiringud on tööde aegsed.

3.3.4. Mõju laad, tugevus, kestus, sagedus ja pöörduvus

Võimalik mõju veekvaliteedile ning müra on ehitusaegsed ja mööduvad peale ehitustegevuse lõppu. **Võimaliku avariolukorra tekke, mille tõttu reostub vesi ning pinnas, tõenäosus on madal, arvestades, et kasutatav tehnika peab vastama kehtivatele tehnilistele eeskirjadele.** Samuti väheneb avariide oht, kui töid välditakse tugeva tuulega (tuulekiirus üle 10 m/s).

Vee erikasutusega seotud tööd on sobivate ilmastikutingimuste korral teostatavad lühikese ajaperioodi jooksul, mistõttu on vee erikasutuse mõju kokkuvõttes lokaalne ning lühiajaline. Rakendades keskkonnalooga seotud nõudeid (vt p 3.3.8.) taastub olemasolev olukord tööde järgselt ning olulisi negatiivseid häiringuid ei teki.

3.3.5. Mõju piiriülesus

Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriüleseid mõjusid.

3.3.6. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

EELIS-e andmetel ei jää projektalale loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe.

Lähimad rannikuelupaigad (elupaigatüüp 1220 püsitaimestuga kivirannad) paiknevad projektalast ~ 90 m kaugusele. Planeeritud süvendustegevus (sh sõidukite liikumine) ei ulatu elupaigatüübile ning süvendamisel tekkivat pinnast ei kasutata projektalal. Planeeritud süvendamistööde mõjud sobivate ilmaolude (õige tuulesuund, vaikne ilm) korral piirduvad Tapurla sadama lähiümbrusega .

3.3.7. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

³⁸ Tõnis Pöder, 2017. Keskkonnamõju hindamise käsiraamat. Kättesaadav: https://www.envir.ee/sites/default/files/poder_kmh_kasiraamat.pdf (13.03.2024)

Tegemist on hajaasutusele omase maakasutusega piirkonnaga, kuhu ei ole planeeritud tegevusi, mis võiks tuua kaasa kumulatiivset mõju keskkonnale. Teadaolevalt planeeritakse süvendustöid Hara sadamas (keskkonnaluba nr KL-521137), kuid nimetaud tööde ala jääb 3,5 km kaugusele ning seega ei ole tõenäoline mõjude kumuleerumine. Lähipiirkonnas ei ole planeeritud uute sadamate/lautrite rajamist, seega igasugune kumulatiivne mõju ei ole tõenäoline.

3.3.8. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalusi

Lähtudes taotlusest, eelhindangust, arvestades määrus nr 31 § 5 lg 2, KeHJS § 11 lg 8¹ ja veeseaduse § 198 lg 5, seatakse keskkonnaloale töökorralduslikud nõuded:

1. Kui kavandatav tegevus toimub võõral maatükil, siis peab registreeringu taotleja saama nõusoleku maaomanikult.
2. Tööde teostamise käigus tuleb maksimaalselt vältida heljumi teket ja levikut ning teostada töid veekogus võimalusel madala veega ajal ja vältida tööde tegemist, kui keskmine tuule kiirus on rohkem kui 10m/s. Tööde teostamisel arvestada, et tuulesuund oleks lääne-, põhjakaarest.
3. Lubatud ei ole süvenduspinnase kaadamine merre ega püsivalt piirnevale kinnistule paigutamine. Süvenduspinnas tuleb peale esmast tahenemist ettemääratud asukohas (vt joonis 3) teisaldada ja utiliseerida hiljemalt kahe kuu jooksul. Tahenemisala tuleb piirata kivide ja/või palkidega, et vältida pinnase valgumist merre.
4. Tehnikaga on lubatud liikuda vaid ettemääratud alal (joonis 2). Kasutada tuleb ainult töökorras tehnikat, keelatud on kütte- ja määrdeainete sattumine vette ja pinnasesse. Avarii ja reostuse tekkimisel tuleb operatiivselt reostuse edasine levik tõkestada, reostus likvideerida ning teavitada sellest esimesel võimalusel Keskkonnaametit.
5. Tegevuse käigus on keelatud rannajoone muutmine ja ehitamine (sh ranna kindlustamine).
6. Masinate hooldustöid ja tankimist ei tohi teha ebatasasel pinnasel ja veekogule lähemal kui 10 meetrit.
7. Tööd tuleb katkestada valingvihmade korral, et vähendada võimalikku heljumi ja setete levikut veekogus ning erosiooniohtu kaldal.
8. Ehitusprahi veekogusse sattumisel tuleb see koheselt eemaldada. Tekkivad jäätmed tuleb käidelda vastavalt jäätmeseaduse nõuetele.
9. Töid teostada lähtudes põhimõttest, mida lühema ajaga töid ellu viiakse, seda lühemalt mõjutab see vee-elustikku.
10. Tööde tegemisel ei tohi kahjustada pinnast, muuta kaldajoont ning tekitada erosiooniohtu.
11. Veekeskkonnariskiga tegevuse registreering ei anna õigust ehitamiseks ega ehitise kasutamiseks.
12. Tööde järgselt tuleb kogu tööpiirkond korrastada.

4. Eelhindangu järelendus

Keskkonnaameti hinnangul puudub kavandataval tegevusel oluline keskkonnamõju. Otsustajal piisavat teavet, et jätta KMH algatamata, mistõttu KMH ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

- kavandatav tegevus ei mõjuta oluliselt kaitsealasid, kaitstavate liikide elupaikasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid;
- kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhusaastatuse osas, vibratsioon puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega;

- kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariiolekordi või suurõnnetusi.

5. Ärakuulamine

Enne haldusakti andmist peab haldusorgan andma menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited (haldusmenetluse seadus, edaspidi *HMS* § 40 lõige 1). KeHJSi § 11 lõike 2² kohaselt tuleb eelhindangu eelnõu saata puudutatud isikutele tutvumiseks ning arvamuse ja seisukoha andmiseks.

Keskkonnaamet saatis **xx.09.2025** eelhindangu eelnõu puudutatud isikutele ja kohaliku omavalitsuse üksusele tutvumiseks (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS **xx.09.2025** kirja nr DM-133304-6 all). Eelnõule *saabus/ei saabunud* ettepanekuid/vastuväiteid.

Kai Ginter
vanemspetsialist
veeosakond

Krista Pukk
vanemspetsialist
looduskasutuse osakond